

● Zľava: hospodár PZ Kriváň Milan Bartko, strelec Miroslav Matúšek, predseda PZ Kriváň Zdenko Profant.

Vo vážeckom revíri ulovili medveďa

str. 13

● Prihovor starostu obce Rastislava Profanta.

Jaskyňa oslavovala deväťdesiatku

str. 15

● Prešovská a capella Free Voices spievala priamo v jaskyni.

● FZ Stráne počas vystúpenia.

● Prihovor riaditeľa Správy slovenských jaskýň Jozefa Hlaváča.

● Medzi divákmi nechýbali ani potomkovia objaviteľa jaskyne.

K 90. VÝROČIU OBJAVENIA VAŽECKEJ JASKYNE

● František Havránek, prvý prevádzkovateľ jaskyne.

Na 8. júla 2012 pripadlo 90. výročie objavenia Važeckej jaskyne. Rodák z Važca Ondrej Adolf Húska (* 3. 12. 1898 - † 24. 8. 1978 Bystré, okres Vranov n/Topľou) 8. júla 1922 objavil pokračovanie jaskynných priestorov z dovtedy známej Vstupnej siene. Ako študent lesníckej školy v Liptovskom Hrádku po návšteve jaskýň Moravského krasu prišiel na myšlienku, že aj v Medvedej diere pod Vrškami môže byť pokračovanie podzemných priestorov. To sa mu potvrdilo a po prekopaní násosov v terajšej Chodbe objaviteľa prešiel do neznámych, kvapľami bohato vyzdobených častí jaskyne.

Tieto jaskynné priestory sa zrejme darilo objavovať postupne počas viacerých akcií, na ktorých sa zúčastnil aj Adolf Somr, Húskov priateľ, učiteľ z Prahy, ďalej Húskov švagor Jaroslav Podlipský a neskôr aj akademický maliar František Havránek (* 13. 6. 1887 - † 18. 12. 1964 Važec) rodák z Čelachovic na Morave, ktorý objavoval krásy Liptova, najmä Važca a okolia. Bol to veľký propagátor turizmu na Liptove s mnohými dobrými myšlienkami na sprístupnenie zaujímavých častí tohto krásneho kraja. Preto si v auguste 1922 prenajal jaskyňu na 30 rokov od važeckého urbáru a začal postupne s jej sprístupňovaním. Sprístupňovanie jaskyne pripadá na obdobie rokov 1924 až 1934, kedy Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši vydal výmer, ktorým povolil verejné sprístupnenie jaskyne.

Od roku 1934 sprevádzal turistov Jozef Vrána, ktorý bol zamestnancom F. Havránka. F. Havránek zdokumentoval jaskyňu a okolie vo viacerých

propagačných materiáloch, ale hlavne v brožúre z roku 1935 s názvom „Važecká jeskyně a její kras“.

Objavy ďalších priestorov súvisia s činnosťou Speleologického klubu z Brna (J. Dvořák, J. Klimpl, L. Baloun, J. Skutil, O. Ondroušek) v roku 1952. Po viacerých reorganizačných zmenách prešla jaskyňa v roku 1954 pod n. p. Turista. V tomto období v jaskyni vykonali úpravu chodníkov a schodov, zaviedlo sa aj elektrické osvetlenie, keďže dovtedy sa sprevádzalo pri banských karbidových lampách a petrolejkách.

Po ďalších reorganizáciách v rokoch 1970 - 1981 jaskyňu spravovala Správa slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1981 -1989 ju riadilo Ústredie štátnej ochrany prírody a od roku 1990 až dodnes znovu obnovená Správa slovenských jaskýň.

Po F. Havránkovi a J. Vránovi pracovali v jaskyni viacerí zamestnanci. Písomne sú doložení predovšetkým Jarmila Rysulová, Ján Turza a Ladislav Polenský. Od 1. 5. 1970 do 1. 7. 1986 tu ako správkyňa pracovala Mária Špková. V tomto období sa vykonala rekonštrukcia elektroinštalácie, postavila sa nová prevádzková budova a v Jazierkovej sieni, Galérii a Zrútenom dome sa zabezpečili stropy proti opadávaní horniny. V Kostnici vybudovali šachtu na čerpadlo pre prípad odčerpávania jarných záplavových vôd. Takisto sa zaviedla vodovodná prípojka k novej budove. V roku 1972 jaskyňu vyhlásili za chránený prírodný výtvor.

V poslednom období sa postupne vykonávala výmena elektroinštalácie. Inštalovalo sa ozvučovacie zariadenie na sprievodné slovo pre návštevníkov vo viacerých cudzích jazykoch.

Pracovisko je vybavené počítačovou technikou na spracovávanie prevádzkovej a ekonomickej agendy. Pozdĺž prehliadkovej trasy sa osadilo nové ochranné pletivo zabezpečujúce sintrovú výzdobu pred mechanickým poškodením návštevníkmi. V areáli sa vybuďoval prístrešok pre návštevníkov, vydláždili sa chodníky a vymenilo sa oplotenie. Postavili sa nové sociálne zariadenia s čističkou odpadových vôd a kanalizáciou. Každoročne treba vykonať veľa ďalších drobných prác na zabezpečenie prevádzky jaskyne. V roku 1996 jaskyňu vyhlásili za národnú prírodnú pamiatku.

Okrem bohatej kvapľovej výzdoby sa v jaskyni nachádza množstvo kostí jaskynných medvedov (*Ursus spelaeus*) z obdobia starších štvrtohôr, pleistocénu. Kostí sú staré okolo 51 tisíc rokov (datované metódou C14 v roku 2005 vo Viedni). Okrem nich tu boli nájdené aj kosti jaskynných levov (*Panthera spelaea*), nosorožca srstnatého (*Coelodonta antiquitatis*), jeleňa pravekého (*Megaloceros giganteus*), vlka (*Canis lupus*), zajaca (*Lepus sp.*).

Zoopaleontologická expozícia v jaskyni bola otvorená 1. 2. 2006. Stála expozícia je súčasťou prehliadkovej trasy pre návštevníkov jaskyne. Je zameraná na populárno-náučnú prezentáciu a propagáciu medveďa jaskynného (*Ursus spelaeus*), jednej z najväčších vyhynutých šeliem (Carnivora), ktoré kedy žili na európskom kontinente. Novými prvkami expozície sú rekonštrukcia kostry a unikátna socha tohto živočícha, umiestnené v interiéri jaskyne, ktoré pribudli ku pôvodnej kolekcii kostí, zubov, pazúrov a lebiek, doposiaľ vystavených pre návštevníkov v paleontologickej vitríne v Kostnici a v ďalších podzemných častiach. Vo vonkajšom areáli jaskyne ju dopĺňajú 2 náučné panely, ktoré poskytujú všeobecné informácie o veľkosti a hmotnosti tela, pôvode a rozšírení, biotope, rozmnožovaní, veku, potrave a príčinách vyhynutia druhu i konkrétne údaje týkajúce sa lokálnych nálezov z Važeckej jaskyne.

Paleontologický výskum v septem-
(Pokračovanie na vedľajšej strane)

● Ondrej Adolf Húska, objaviteľ jaskyne.

K 90. VÝROČIU OBJAVENIA VAŽECKEJ JASKYNE

(Dokončenie z predchádzajúcej strany)

bri 2010 a januári 2012 realizoval vedecko-výskumný tím paleontológov z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Paleontologického ústavu Viedenskej Univerzity vo Viedni pod vedením doc. Mgr. M. Sabola, PhD. a prof. Dr. G. Rabedera.

V zimnom období sa v jaskyni zdržiavajú niektoré druhy netopierov, najmä netopier obyčajný, netopier fúzatý,

uchaňa čierna a večernica severská. Na stalagmitoch a vodách jazierok žijú drobné organizmy, chvostoskoky. V poslednom období tu zoológovia zistili najsevernejší výskyt jaskynných pavúkovcov - štúroviek na svete.

Podzemné priestory s dĺžkou 530 m sú vytvorené v tmavosivom gutenstinskom vápenci a pre návštevníkov je sprístupnených 230 m. Važecká jaskyňa patrí medzi menšie sprístupnené

na Slovensku, ale bohatosťou výzdoby a nálezmi kostí jaskynných medvedov patrí medzi pomerne významné jaskyne.

Záverom sa chcem poďakovať všetkým, aj bývalým zamestnancom jaskyne, dobrovoľným jaskyniarom, sprievodcom, ale i ostatným, ktorí pre túto jaskyňu niečo dobré urobili.

Milan Orfánus

súčasný správca Važeckej jaskyne

Najkrajší chotár majú naši družstevníci

Poľnohospodárske družstvo Važec sa opäť stalo víťazom celoslovenskej súťaže o najkrajší chotár na Slovensku a rozšírili si zbierku trofejí. V minulých ročníkoch už raz získali prvenstvo, raz boli druhí a raz tretí. Na tohtoročnom piatom ročníku súťaže, ktorú vyhlasuje Agentúra pre rozvoj vidieka, si druhé miesto vybojovala SEMA HŠ, s.r.o. Sládkovičovo a tretie AT TATRY spol. s r.o. Kežmarok.

PD Važec zároveň zvíťazilo aj v súťaži o najkrajší chotár Liptova, v ktorej doteraz nenašlo premožiteľa. Vyhodnotenie celoslovenskej súťaže sa uskutoční koncom októbra v Bojniciach.

Priemerná sezóna

Malá úroda spôsobená výkyvmi počasia, ktorú avizovali niektorí poľnohospodári, sa podľa predsedu Zoltána Strcuľa važeckého družstva netýka: „Dosiahli sme normálne výnosy na úrovni minulých rokov, žiadne rekordy, ale ani prepady.“

U obilovín bol priemerný výnos 3,18 tony na hektár, najlepšie dopadol ovos (lokality Záhvara) s výnosom 3,6 tony na hektár. Z krmovín sa najlepšie darilo viacročným ďatelino-trávnym miešankám. Prvýkrát odskúšali metonoh jednoročný, trávu s vysokým obsahom cukru na vylepšenie krmnej dávky pre zvieratá. V nasledujúcej sezóne začínajú poľnohospodári s pokusným pestovaním ozimných obilovín – hybridná pšenica, hybridné raže, ovos. Sľubujú si od nich lepšie výnosy a tým aj zhodnotenie. Raž predávajú do Rakúska, ovos poputuje do Talianska.

V živočíšnej výrobe zaznamenali mierny nárast úžitkovosti u oviec i dojných kráv. V budúcej sezóne plá-

nújú zvýšiť stavy dojných oviec a tým aj produkciu vlastných biovýrobkov z kravského a ovčieho mlieka. „Tohto roku sme rozšírili sortiment o pareničky a oštiepky. Dopyt po našich výrobkoch sa zvyšuje, takže súčasná produkcia už nestačí,“ dodal Z. Strcuľa.

V tomto roku poľnohospodári ukončili projekt modernizácie družstva, konkrétne dokončením hnojiska na Hovalde, centrálnej močovkovej jamy a kúpou novej sejačky.

Škodám sa nevyhli

Podobne ako vlani, aj v tomto roku zaznamenali poľnohospodári škody spôsobené divou zverou. „Medveď nám strhol jedného vola v loka-

lite Turecké, v Henčavách sme prišli o 12 oviec, ktoré napadli vlci,“ upresnil predseda. Koncom septembra boli družstevné kravy príčinou kuriózne nehody. Po tom, čo stádo kráv v lokalite Záhvara vyplašil medveď, sa deväť kráv dostalo na diaľnicu D1, kde došlo ku kolízii s prechádzajúcim vozidlom. Tri kravy uhynuli, ostatné sa podarilo zahnať. Podľa informácií od hovorca Krajského riaditeľstva policajného zboru v Žiline Radka Moravčíka, spolujazdkyňa z havarovaného vozidla bola jednorazovo ošetrovaná a k zraneniam ďalších osôb nedošlo. Na vozidle vznikla hmotná škoda v predbežnej výške 8 000 €.

(mm)

Foto: mm

● Zrekonštruované hnojisko na Hovalde.

Na asfaltovanie prispeje obec

Koncom júla sa začalo s finálnou úpravou ciest po kanalizácii. Práce sú vykonávané v réžii Liptovskej vodárenskej spoločnosti prostredníctvom dodávateľských firiem. Sotva začali, zdvihla sa v dedine vlna emócií. Tých pár pozitívnych zábleskov, ktoré možno spočiatku prichádzajúce stroje vyvolali, však veľmi rýchlo zaniklo v sprške kritiky. Aspoň ja som mala taký pocit – prichádzali ku mne samé negatívne informácie, akoby u nás v každom druhom dome odrazu býval odborník na suchý betón a asfalt a akoby cesty do Važca prišli asfaltovať najväčší nešikovia pod slnkom. Možno som len stretla málo tých ľudí, ktorí nutné zlo v podobe prachu, rozkopávok, či uzáverok ciest vnímajú ako malú daň za pokrok, ktorého sme sa po rokoch konečne dočkali. Nezatváram oči nad realitou. Áno, viem, že jedna časť Širokej ulice by súťaž krásy medzi ulicami určite nevyhrala. Ale tiež nemôžem súhlasiť s názormi, že u nás sa cesty ani nedoasfaltujú, pretože peniažky sa už minuli vo Východnej...

Žabomyšie vojny

Nemusíme sa uspokojiť so zbytkami. Pre obe obce boli v projekte vyčlenené prostriedky na úpravu ciest. Východňania nám nič „neukradli“, ani my nič „neukradneme“ im. Práve naopak. Obe obce v snahe dať do poriadku cesty v čo najväčšom rozsahu si na asfaltovanie prispeli z vlastnej kasičky. Oprávneným výdavkom projektu je totiž len úprava rýh v šírke cca tri metre. Starostovia však presadzovali vyasfaltovanie celej šírky ciest. Važec teda vyčlenil na cesty 73 tisíc eur, naši západní susedia z obecného rozpočtu 46 tisíc eur (cesty dotknuté kanalizáciou) a ďalších 50 tisíc eur z projektu od MAS Horný Liptov (cesty, kde sa kanalizácia nebudovala, Važec čerpal z MAS financie na multifunkčné ihrisko, ktoré sa pripravuje). Pre porovnanie – u nás sa budovalo 14,5 km kanalizácie, vo Východnej 18 km. A že sa začalo vo Východnej? Nuž, niekde sa začať muselo. Či už bolo pravým dôvodom to, že chceli „upratať“ cesty ešte pred najvýznamnejším slovenským folklórnym festivalom, alebo to, že „veľké ryby“ (prepáčte za výraz) z Cestných stavieb (dodávateľskej firmy) sú z Východnej, mne osobne pripadá ako nepodstatné.

O asfalte a ľuďoch

Roztrhlo sa vrece s „keby“. Keby robili rýchlejšie, keby robili poriadnejšie, keby začali už v lete, mohlo byť hotovo... Hm. To je jasné. Keby sme mali zázračný meštek na peniaze alebo keby sme mohli nechať asfalt trošku „podkysnúť“, aby ho bolo viac, keby všetci zainteresovaní počnúc investormi a robotníkmi končiac počúvali na slovo, tiež by nebolo zlé. Dodávateľia majú čas, projekt majú ukončiť do konca roku a v tomto si aj fandí. Obec nestojí bokom, ako to možno na prvý pohľad vyzerá. Doslova bojujú o každý meter štvorcový, merajú, prerátavajú, špekulujú, aby bolo čo najlepšie. Starosta a traja poslanci (Z. Profant, R. Ilavský, M. Brezinová) so zástupcami vodárni niekoľkokrát prešli celú obec a hľadali vhodné riešenia. „To, že nakoniec budeme mať vyasfaltované takmer všetky cesty, je výsledkom mnohých rokovaní. Myslím si, že kanalizácia je dobrá vec, ktorú potrebujeme a záleží nám aj na úprave ciest. Musíme síce prispieť finančne, ale aj vodárne nám prispievajú viac, ako bol pôvodný plán,“ povedal k problematike starosta obce Rastislav Profant.

„Keďže na asfaltovanie prispievame nemalou čiastkou, snažili sme sa čo najviac presadiť naše požiadavky, čo nebolo vždy jednoduché. Prioritne sme riešili frekventované cesty a snažili sme sa hľadať kompromisy, ktoré budú najviac prijateľné. Možno sme niekde ubrali pár centimetrov zo šírky, ale získali sme potrebné metre na tie úseky, ktoré by inak museli byť riešené len

v ryhu. Nemôžeme totiž ani bezhlavo rozhadzovať peniaze z rozpočtu, pretože je tak napätý, že sme na pokraji nútenej správy,“ dodala poslankyňa Martina Brezinová. Situácia je stále otvorená, pretože odhady a skutočnosť sú dve rozdielne veci, niekde sa pri realizácii minie viac asfaltu ako bolo v pláne, inde sa zase ušetrí. Definitívne povedať, ako budú ktoré cesty vyriešené, je vraj teraz predčasné. Ak všetko pôjde hladko, možno si budeme môcť dovoliť vyasfaltovať napríklad aj príchod ku škole alebo parkovisko pri kostole... Ak nie, budeme sa musieť zmieriť s tým, že nejaká tá „bočná“ cestička dostane nový asfalt len cez ryhu.

A keď už musím, odskočím ešte na chvíľku do Východnej. Tiež nemajú všetky ulice vyasfaltované v plnom profile, sú úseky, kde sa uspokojili s „ryhou“, úzke profily dosypávali po krajniciach asfaltovou drťou a napríklad cesta popri cintoríne tiež veľa krásy nepobrala...

Na záver štátne cesty – Na Harte, Hlavná, J. Hálu a Železničná. Krajšie už nebudú. Keďže sú štátne, ich finálnu úpravu odsúhlasila správa ciest, nie obec.

Alea iacta est! (kocky sú hodené!)

Stroje hučia a čiernym zlatom je pre mnohých občanov obce asfalt. Konečne zmiznú tankodromy a cestný slalom v snahe trafiť čo najmenej jám bude tiež minulosťou. Len aby sme potom nemuseli riešiť problémy s cestnými pirátmi...

(Dokončenie na nasledujúcej strane)

Možno zmiznú aj mnohé z nezodpovedaných otázok. Napríklad, viete prečo na ceste Štefana Rysuľa zostáva nedoasfaltovaný pás? Lebo sa tam na budúci rok plánuje výstavba chodníka. A prečo sa Nábřežná a okolie ešte neasfaltovali? Lebo tadiaľ doteraz chodili ťažké mechanizmy, keď sa dokončovala čistička. Veci totiž nie sú vždy také, aké sa na prvý pohľad zdajú...

Michaela Matejková

Foto: mm

Projekt kanalizácie pred dokončením

Vodohospodárske dielo, ktoré vo Važci od minulého roku buduje Liptovská vodárenská spoločnosť, je v záverečnej fáze. V súčasnosti prebiehajú individuálne skúšky vybudovanej kanalizácie, nasledovať budú kompletne skúšky, ktoré sú naplánované na koniec októbra. Hotová je už aj čistiareň odpadových vôd, kde prebiehajú posledné terénne úpravy. „Dielo je pred dokončením, čoskoro ho uvedieme do skúšobnej prevádzky a určite chceme, aby sa producenti napájali už v tomto roku,“ uviedol zástupca LVS Ján Bendík.

Od novembra by už nič nemalo brániť jednotlivým producentom odpadových vôd pripojiť svoje nehnuteľnosti na kanalizačnú sieť. O konkrétnych podmienkach pripojenia sme na jar písali vo Važeckých novinách (č. 1/2012).

Vlastník nehnuteľnosti si musí vybudovať prípojku od nehnuteľnosti po revíziu šachtičku na vlastné náklady. Kontrolu realizovaných prác musí ešte pred zásypom vykonať pracovník LVS, termín napojenia je vecou dohody medzi klientom a LVS. Obec ponúka občanom možnosť zabezpečenia potrebného materiálu na vybudovanie prípojky (rúry, kolená). Záujemcovia sa môžu prihlásiť na obecnom úrade.

Ďalšie podrobné informovanie v réžii LVS je pripravené formou letákov, listov a miestneho rozhlasu.

V lete sa začalo aj s konečnou úpravou miestnych komunikácií, ktorých sa dotklo budovanie kanalizácie.

(mm)

V galérii viac návštevníkov ako vlani

Galéria Jana Hálu sa tohto roku môže pochovaliť väčším počtom návštevníkov ako vlani. Od polovice mája do konca septembra si vystavené ilustrácie J. Hálu a obrazy rôznych maliarov v kolekcii Horská krajina so zameraním na Kriváň prezrelo 381 návštevníkov. Kurátorkou výstavy, ktorá v Galérii J. Hálu potrvá do konca októbra je Petra Feriancová – Baldovičová.

Podľa slov riaditeľky Galérie P. M. Bohúňa v L. Mikuláši, ktorá spravuje aj važeckú galériu, má vyššia návštevnosť súvis so zastabilizovaním jej prevádzky: „Predtým bola galéria dlhší čas zatvorená, teraz je to už tretí rok, čo ju v spolupráci s obcou sezónne prevádzkujeme. Aj v rámci našich marketingových aktivít sme sa snažili viac propagovať Hálovu galériu,“ priblížila Zuzana Gažíková.

Podobne ako v ostatných kultúrnych „stánkoch“, aj vo Važci medzi návštevníkmi dominujú turisti pred domácimi. Podľa Z. Gažíkovej si v súčasnej dobe prevádzkovatelia múzeí a galérií musia hľadať spôsoby, ako prilákať návštevníkov. „Každá galéria má problém s návštevnosťou, ak aktívne nepracuje s návštevníkom. Veľmi dobrou cieľovou skupinou sú najmä školy, aj vo Važci je priestor na to, aby sa napríklad čítanie z Hálových kníh stalo súčasťou vyučovania. Návšteva galérie nemusí

byť len o tom, aby si deti prezreli obrázky a šli preč. Pokojne môžu toto prostredie využiť na spestrenie vyučovania a bližšie sa zoznámiť nielen s ilustráciami, ale aj krásnymi riekankami,“ vysvetlila riaditeľka. Riaditeľka miestnej základnej školy, ktorá má vo vzdelávacom programe zahrnutú aj regionálnu výchovu, víta takúto možnosť vzdelávania: „Návštevu galérie sme so žiakmi v minulosti párkrát absolvovali ako doplnkovú aktivitu, priamo pri plnení študijných osnov sme tieto priestory zatiaľ nevyužili. Nebránime sa tejto myšlienke a do budúcnosti budeme uvažovať o vhodnej forme vzdelávacích aktivít aj v tomto prostredí,“ dodala Agata Ilavská. Podľa riaditeľky galérie Z. Gažíkovej je možné využiť priestory galérie aj na iné aktivity súvisiace s kultúrou a výtvarným umením.

Budúcnosť galérie sa v súčasnosti javí najreálnejšie v sezónnej prevádzke. V budúcej sezóne by sa sem opäť mali vrátiť Hálove ilustrácie a výstavu doplní výber zo zbierok Galérie P. M. Bohúňa. Plánovaná rekonštrukcia objektu je spracovaná do projektu, ktorý už niekoľko rokov čaká na realizáciu. Najväčším problémom kultúry je však nedostatok financií, takže Žilinský samosprávny kraj, ako majiteľ objektu, čaká na vhodné výzvy, cez ktoré by sa dal projekt uplatniť.

(mm)

● Pri pamätníku na Podbanskom. Zľava: Michal Ilavský, Daniel Jacko, starosta obce Rastislav Profant, Michal Lučanský.

Tradičné pripomenutie si Slovenského národného povstania a vzdanie úcty jeho účastníkom sa uskutočnilo 29. augusta po 68-krát. Starosta a odbojári sa dopoludnia zúčastnili oblastných osláv pri pamätníku na Podbanskom, ktoré tohto roku organizovala obec Vavrišovo. Popoludní si spolu so zamestnancami obecného úradu uctili pamiatku našich padlých pri pamätníku pred obecným úradom. Bohužiaľ, po rokoch postupného upadania bol tento rok zrejme vyvrcholením nezáujmu verejnosti o podobné pripomienky...

Foto: Ivan Jacko

Chatová oblasť Pod Kopou bude legálna

Snaha o zlegalizovanie rekreačnej oblasti Pod Kopou sa úspešne dostáva do cieľovej rovinke. Obec už má „v rukách“ súhlasné stanovisko Obvodného úradu životného prostredia i Štátnej ochrany prírody SR na zmeny a doplnky v územnoplánovacej dokumentácii katastrálneho územia Važec na základe navrhnutého urbanistickej štúdie. Tá bola vypracovaná z dôvodu riešenia problematiky množiacich sa a nekoordinovanej výstavby nelegálnych chat v katastrálnom území Važec.

„Vypracovaná štúdia bude pre nás východiskom pri posudzovaní ďalšieho vývoja v lokalite Pod Kopou. Po legalizácii existujúcich chat môže ešte v budúcnosti v danej lokalite pribudnúť niekoľko rekreačných objektov, avšak len na presne vymedzených zónach a pri dodržaní konkrétnych podmienok ochrany prírody a krajiny. Prvým krokom je však zápis zmien do územného plánu. Dovtedy nie je možné stavať v uvedenej lokalite žiadne nové chaty a úradne sú pozastavené aj práce na objektoch, ktoré zatiaľ neboli zlegalizované. Všetkým stavebníkom bola za porušenie zákona udelená pokuta ešte v bývalej mene v celkovej výške viac ako 230-tisíc korún,“ uviedol starosta obce Rastislav Profant.

Proces zapracovania zmien do územného plánu by mal byť hotový v lehote do 130 dní a obec bude stať 980 €. Navodenie takéhoto právneho stavu by malo v budúcnosti zabrániť nekoordinovanej výstavbe ďalších „čiernych“ stavieb v katastri obce Važec, pretože jeho nerešpektovanie bude závažným dôvodom na odstránenie takejto stavby aj udelenie sankcií.

Hlavným cieľom vypracovania urbanistickej štúdie bolo zhodnotenie súčasného stavu existujúcich chat a vymedzenie presných hraníc budúceho oficiálneho rekreačného priestoru, ako aj zosúladenie funkčného priestoru medzi Územným plánom VÚC Žilina a Územným plánom obce Važec a skutkovým stavom. Do návrhu boli zakomponované všetky existujúce chaty v tejto oblasti, legálne aj nelegálne, ktoré sa musia dodatočne zlegalizovať. Dva z nelegálnych objektov musia byť premiestnené.

● Niektoré chaty Pod Kopou stoja od seba len pár metrov, takáto výstavba v budúcnosti nebude možná.

Projektová dokumentácia vymedzuje návrh rekreačného priestoru funkčného využitia do šiestich zón s určením maximálneho počtu chat v každej zóne. V riešenom území sa v súčasnosti nachádza spolu 56 objektov, z toho 26 legálnych a 30 zatiaľ nelegálnych. Z nich 33 sa nachádza v navrhovanej rekreačnej zóne (RZ) Pod Kopou a Jastrabia, zvyšné sú rozptýlené ako individuálne solitérne objekty v ostatnom území Važca.

Medzi základné podmienky pri výstavbe a úprave objektov v navrhovanej rekreačnej zóne patrí použitie prírodných materiálov a farebných odtieňov, vybudovanie chemického WC, žumpy, alebo domácej čističky odpadových vôd, ktoré by minimalizovali potenciálne ohrozenie čistoty toku Biely Váh. Nie sú dovolené žiadne umelé zásahy do okolitého prírodného prostredia (te-

renne úpravy, úpravy bezmenných tokov, spevňovanie okolitých plôch betónovými tvárniciami a podobne). Celé riešené územie musí byť ponechané bez možnosti oplotenia. Nebude možné postaviť chatu bližšie ako 50 m od Bieleho Váhu a rovnako od susednej chaty. Ďalšie podrobnosti sú špecifikované v stanovisku Štátnej ochrany prírody SR.

Všetky ostatné existujúce nelegálne solitérne objekty (mimo RZ Pod Kopou a RZ Jastrabia), ktoré v súčasnosti nemajú platné stavebné povolenie, budú posudzované na základe žiadostí žiadateľov v samostatnom procese, kde sa zhodnotí samotné situovanie rekreačných objektov v existujúcich lesných biotopoch, ako aj miera možného ovplyvnenia okolitého prírodného prostredia činnosťou vyplývajúcou z rekreačných aktivít. (mm)

Foto: (mm)

Výstup na Kriváň

Komisia pre mládež v Spišskej diecéze pod záštitou biskupa Mons. Štefana Sečku usporiadala výstup na Kriváň, ktorého sa zúčastnilo okolo 80 pútnikov nielen zo Spišskej diecézy. Jeho cieľom bolo vytvoriť spoločenstvo, kde si dokážeme vzájomne pomôcť. Výstup sa začal o 8.00 ráno na parkovisku Tri studničky spoločnou modlitbou a spomienkou na sviatok Narodenia Panny Márie. Takmer všetkým účastníkom výstupu sa napriek pravému tatranskému počasiu podarilo dosiahnuť vrchol Kriváňa. Viac ako tri štortiny účastníkov boli na tomto známom slovenskom štíte prvý krát. Po zídení z vrchu sme sa poďakovali Pánu Bohu svätou omšou, ktorú slávil Marek Uličný, správca farnosti Važec spolu s kaplánom v Levoči Jánom Červeňom a kaplánom v Ružomberku Jánom Dubeckým. (mf)

Holoruby obec nepovolí

So začiatkom tzv. vegetačného kľudu, teda obdobia, kedy je podľa platných zákonných noriem možné vykonávať výrub stromov (od 1. 10. do 31. 3.), zaznamenali na obecnom úrade zvýšený počet záujemcov o súhlas na túto činnosť. Dokonca sa objavili aj prípady nelegálneho výrubu dreva. Obec preto dôrazne upozorňuje občanov, že výrub stromov na svojich pozemkoch môžu uskutočniť len na základe súhlasu a za presne určených podmienok a v žiadnom prípade nebudú povolené tzv. holoruby. Rúbať sa môže len kalamitné drevo (poškodené vetrom, hmyzom a pod.), nie zdravé stromy.

Žiadateľ o výrub stromov musí na obecnom úrade predložiť žiadosť, súčasťou ktorej musí byť list vlastníctva predmetnej parcely, na ktorej chce vý-

rub uskutočniť. Ak parcelu vlastní viac spoluvlastníkov, potrebný je písomný súhlas všetkých. Žiadateľ musí uhradiť správny poplatok vo výške 9 €. Zákonná lehota na vybavenie žiadosti je 30 dní. Obecny úrad na základe žiadosti uskutoční miestnu obhliadku, na ktorej sú vyznačené konkrétne stromy, ktoré môže žiadateľ vyrúbať. Po označení a zmeraní stromov obec vydá rozhodnutie, v ktorom stanoví aj konkrétne podmienky výrubu a následnej úpravy porastu.

Nelegálny výrub bez povolení, ako aj porušenie podmienok pri výrube na základe povolenia je v závislosti od konkrétneho prípadu riešené pokutou, prípadne podaním podnetu na políciu a obvodný úrad životného prostredia.

(mm)

Urbár kúpil traktor

Do majetku Pozemkového spoločenstva Važec pribudol pred pár dňami nový traktor – ZETOR PROXIMA 80. Slúžiť by mal v prvom rade pre potreby podielnikov, na prevádzku urbáru, ale aj pre občanov obce. Urbár na kúpu traktora využil vlastné financie, ktorých použitie odsúhlasili podielníci na minuloročnom valnom zhromaždení.

Základným príslušenstvom traktora je náves s trojstranným sklápaním, do zimy urbárnici plánujú dokúpiť radlicu na pluhovanie ciest, neskôr i ďalšie príslušenstvo, ako napr. kosačku, obračačku a lis na slamu, aby bol traktor využiteľný nielen na prevádzku v lese, ale aj na poľnohospodárske práce.

„Doteraz sme pri bežných činnostiach, ako je napríklad vývoz materiálu do lesa, či sprejazdňovanie lesných ciest boli odkázaní na rôzne firmy, či podnikateľov. Taktiež bol problém pri doprave palivového dreva pre podielnikov, pretože nie každý si vie zabezpečiť dopravu vo vlastnej réžii. Obec tiež nedisponuje traktorom, takže môžeme vypomôcť v prípade potreby. Napríklad sa chceme uchádzať o zabezpečenie zimnej údržby ciest,“ konkretizoval predseda urbáru Daniel Šeďo. Na využívanie traktora urbár vypracuje cenník, ktorý bude k dispozícii na vývesných tabuliach urbáru, obce i na obecnej internetovej stránke.

(mm)

Foto: (mm)

V skratke...

NAJKRAJŠIA ZÁHRADKA

Niektoré naše záhradky, ba i dvory, žiaria pestrosťou farieb kvetov nielen na jar, v lete, ale aj teraz, v jesennom období. Vykúzlil si takúto nádhernú atmosféru okolo svojho príbytku vyžaduje mať dobrý vkus, inšpiráciu a šikovné ruky. O tom, že mnohí z našich spoluobčanov tieto vlastnosti majú, sme sa presvedčili pri prechádzkach obcou. A tak opäť ako vlni budú členovia MS SČK vyberať a hodnotiť. Tie najkrajšie budú uverejnené v najbližšom čísle Važeckých novín. Majiteľov víťazných záhrad pozveme na príjemné posedenie, kde im odovzdáme vecné darčeky.

(al)

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

MUDr. Michal Kapasný je lektorom a členom výboru Miestneho spolku Slovenského červeného kríža už niekoľko desiatok rokov. Poznáme ho ako lekára, ale hlavne ako človeka, ktorý je synonymom dobrosrdečnosti a obetavosti. Vážime si jeho prácu a pomoc v našej organizácii. Sme mu nesmierne vďační i za to, že udržiava krásu nášho folklóru, ktorú nám zanechali naši predkovia a týmto spôsobom naplňa aj predstavy mnohých mladých ľudí. Pri jeho peknom životnom jubileu, ktorého sa dožil začiatkom septembra, mu prajeme hlavne pevné zdravie, rodinnú pohodu a veľa múdrych a dobrých ľudí, s ktorými si bude mať stále čo povedať.

Výbor MS SČK vo Važci

CENA POROTY PRE ILAVSKÝCH

Duo Jaroslav a Matúš Ilavský sa 28. júla zúčastnili Krajskej súťažnej prehliadky hudobného folklóru dospelých v Lúčkach. Postup na ňu si vybojovali na regionálnej súťaži, ktorá sa konala 12. mája v Smrečanoch. Za štýlový spevný prejav získali špeciálnu Cenu poroty.

Milé ženy!

Od septembra si v telocvični ZŠ opäť môžete zacvičiť aerobic. Vždy v PONDELOK a PIATOK od 19.00 h.

Tešíme sa na vás!

Obec sa súdi s neplatičmi

V minulom vydaní obecných novín sme vás informovali o rozhodnutí vedenia obce vysťahovať z nájomných bytov neplatičov. Aj keď sa medzitým rozbehol kolotoč návrhov na exekúciu i žalôb na vypratanie bytu, zatiaľ to vyzerá tak, že obec v tomto nekonečnom príbehu ťahá za kratší koniec. Nutnosť dodržiavať zákonom predpísaný postup, lehoty na vybavenie každej písomnosti a určite aj efektívnosť (či neefektívnosť?) slovenského súdnictva obci do karát určite nehrajú. Aktuálne predstavuje dlh na nájomnom za obecné bytové priestory čiastku takmer 23-tisíc € (údaj k 31. augustu 2012). V priebehu septembra niektorí nájomníci splatili časť zo svojich záväzkov, sú to však len malé kvapky v mori dlhov. A takto to vyzerá v praxi:

• **Prvý prípad** – nájomníci ukončili nájom k 12. 7. 2012 a podpísali dohodu o uznaní záväzku vo výške 1 579,23 €. V auguste bola podaná žaloba na vymáhanie dlhu na súde v L.

Mikuláši, nájomníci však zmenili trvalý pobyt, takže žaloba bola postúpená na Okresný súd do Popradu. Aktuálna výška dlhu je 1 115,44 €.

• **Druhý prípad** – obec podala žalobu na vymáhanie dlhu vo výške 3 630,10 €, konanie stále prebieha, pretože nájomca je nezastihnuteľný. Najnovšie pojednávanie je stanovené na 8. október. V auguste bolo nájomcovi zaslané oznámenie o ukončení nájmu zo strany obce a výzva na uvoľnenie bytu, zásielka sa vrátila ako neprevzatá. Aktuálne je dlh 5 127,55 €.

• **Tretí prípad** – obec podala žalobu na vymáhanie dlhu vo výške 5 518,88 € v júni 2011. Po právoplatnosti platobného rozkazu obec postúpila záležitosť exekútorovi, ktorý podal na súd návrh na vykonanie exekúcie. Obec odstúpila od nájmu, nájomca oznámenie prevzal a podpísal. Po nedodržaní termínu na uvoľnenie bytu obec podala žalobu na vypratanie bytu, súdne pojednávanie bude v októbri. Dlh je v súčasnosti 7 617,04 €.

• **Štvrtý prípad** – žaloba na vymáhanie dlhu vo výške 1 772,22 € podaná na súd v júni 2011. Obec odstúpila od nájomnej zmluvy, nájomcovia oznámenie prevzali a podpísali, ale nedodržali termín uvoľnenia bytu. Obec podala žalobu na vysťahovanie, nájomníci podpísali aj dohodu o uznaní záväzku. Dlh činí 3570,38 €.

• **Piaty prípad** – obec odstúpila od nájomnej zmluvy a podala žalobu na vysťahovanie a vymáhanie dlžnej čiastky.

• **Šiesty prípad** – žaloba na vymá-

hanie dlhu podaná v júni 2011, v tomto roku obec podala žalobu na súd o vypratanie bytu, pripravuje aj žalobu na vymáhanie dlžnej čiastky 1 443 €.

Dlhy voči obci z roka na rok narastali, niektorí nájomcovia dlžia nájom ešte z roku 2008. Obec ako prvé kroky pri riešení situácie volila cestu dohody s dlžníkmi formou splátkových kalendárov. Keďže tento systém sa neosvedčil, na rad prišli súdy. Kedy a či vôbec sa dočkáme splatenia dlhov, ukáže čas. Isté však je, že na niekoľkých nepoctivcov doplácajú všetci občania. Veď 23 tisíc €, ktoré spolu dlžia, stačí obci napríklad na ročnú prevádzku verejného osvetlenia, či úhradu polovice ročných nákladov na vývoz smetí. Ďalšie časti z koláča, ktorý by mal slúžiť všetkým, ukrojujú aj dlžníci, ktorí neplatia za vývoz komunálneho odpadu, daň z nehnuteľnosti, či poplatky za psa. Spolu je to suma vyše 7 500 €, čo by stačilo na celý rok napríklad na činnosť dobrovoľného hasičského zboru, alebo na rozvoj kultúry a športu. (mm)

Oprava

V minulom vydaní obecných novín sa podarilo zaúradovať tlačiarenskému škriatkovi, ktorý v článku „Folklórna skupina oslavuje 90. výročie založenia“ skomolil meno jednej z niekdajších vedúcich folklórnej skupiny. Pani učiteľka sa nevolala Valéria Kurpová, ale Valéria Krupová. Za vzniknutú chybu sa ospravedľujeme!

Aj vy môžete prispieť do Važeckých novín. Radi privítame vaše tipy a námety.
0904 653 071
vazeckenoviny@gmail.com
 alebo využite schránku na obecnom úrade.

Michal Michalíček
M-stav

KANALIZAČNÉ PRÍPOJKY NA KOMPLET

ručné a strojové výkopové práce

Ľ. Štúra 455, 032 61 Važec
 www.michalicek.sk
 0907 819 165

• zemné a výkopové práce • stavebná činnosť • inštalácie optických sietí

V škole zatiaľ po starom

● Nová kuchyňa čaká na uvedenie do prevádzky.

Novinky, ktoré určite túžobne očakávali nielen žiaci a učitelia, ale aj pracovníci školskej jedálne a materskej školy, sa zatiaľ realitou nestali. Kolaudácia nového pavilónu školy nebola kvôli zisteným nedostatkom zatiaľ úspešne ukončená. „Kolaudácia bola vyhlásená v stanovenom termíne, ale keďže zhotoviteľ načas nedodal protipožiarnu dvere, vybavenie počítačovej miestnosti a niekoľko ďalších drobností, musela byť prerušená. Dôvodom tohto stavu bol problém s financovaním. Keďže nám ministerstvo zastavilo všetky platby na projekt, neuhradili sme faktúry zhotoviteľovi, ktorý sa dostal do finančných problémov. Z toho dôvodu bola obec nútená zobrať si aj preklenovací úver vo výške 300 tisíc €, aby sme mohli zaplatiť dodávateľom za vykonané práce. Podľa dostupných informácií k problémom došlo z toho dôvodu, že ministerstvo schválilo viac projektov na rekonštrukciu škôl v oveľa vyššom objeme financií, aký mali k dispozícii. V súčasnosti nás už informovali, že údajne sa podarilo nájsť financie na preplatenie projektov a situácia by sa mala vyriešiť v priebehu niekoľkých mesiacov. Verím, že kolaudáciu úspešne ukončíme do konca októbra a budeme môcť spustiť budovu do prevádzky,“ povedal starosta obce Rastislav Profant.

Vedenie obce sa v súvislosti s rekonštrukciou školy musí zaoberať aj ďalším problémom, ktorým sú práce navyše v hodnote zhruba 20 tisíc €. Podľa zhotoviteľa boli tieto práce nut-

né a odvolávajú sa na zlé spracovanie projektovej dokumentácie. Faktúru bude musieť obec zaplatiť z vlastných zdrojov, po dohode so zhotoviteľom bude faktúra splatná až v budúcom roku. Práce navyše má prekontrolovať pracovná skupina tvorená starostom obce, projektantom, zástupcami zhotoviteľa a za účasti stavebného dozoru. Ďalší post

stup obce bude závisieť od konkrétnych zistení. Po skolaudovaní sa bude na prízemí nového pavilónu nachádzať plne vybavená kuchyňa a jedáleň, na prvom podlaží pribudnú priestory pre materskú škôlku a školský klub detí a na druhom podlaží budú dve nové učebne, počítačová učebňa a niekoľko kabinetov. „Niektoré triedy stále zostanú v provizóriu, pretože časť druhého podlažia zostáva nezrekonštruovaná, pretože nebola zahrnutá v tomto projekte,“ dodala riaditeľka školy Agata Ilavská. Ani tento školský rok neobišli školu problémy s nedodanými učebnicami, ktoré chýbajú najmä deviatakom. Naši žiaci si kvôli výstavbe futbalového ihriska v areáli školy musia zvykať aj na provizórne podmienky na hodinách telesnej výchovy.

Základnú školu vo Važci v tomto školskom roku navštevuje 195 žiakov, čo je oproti minulému roku menej o 22 žiakov. Brány školy po prvýkrát prekročilo 19 prváčikov. Deti v trinástich triedach (z toho dve špeciálne) bude vyučovať 18 pedagógov (z toho dve vychovávateľky). Od septembra začali v rámci projektu vzdelávania pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit

pracovať v škole dvaja asistenti učiteľa. Školský klub detí navštevuje 40 detí, v materskej škole evidujú 55 detí v troch triedach.

September priniesol aj drobné zmeny v pedagogickom zbere. Odišli učiteľ Michal Fáber a Danuša Lučanová, po materskej dovolenke sa vrátila Michaela Hollá a novou posilou pedagogického zboru bude i Anna Kasanická (matematika, chémia). Vďaka vyššie spomínanému projektu mohli v škole v tomto školskom roku ponúknuť žiakom až 25 rôznych záujmových krúžkov, na základe záujmu detí bude fungovať 23. „Činnosť 11 krúžkov z našej ponuky riešime zo vzdelávacích poukazov, zvyšné budú môcť fungovať aj vďaka tomuto projektu, v rámci ktorého dostaneme školské potreby v hodnote 10 tisíc eur a výtvarné a iné pomôcky v hodnote tisíc eur,“ spresnila A. Ilavská.

Niektoré krúžky sú zamerané na šport (futbal, florbal, bedminton, streľba, aerobic...), ďalšie na rozvoj tvorivosti (šikovné ruky a pod.), niektoré majú vedomostný charakter (počítačový, angličtina) alebo umelecké zameranie (DFS Podkriváňček, výtvarný).

Za prvý mesiac školského roku stihli v škole zorganizovať zber papiera. Celkovo sa vyzbieralo 2107 kilogramov a vyhodnotené budú aj najúspešnejšie triedy a jednotlivci. V druhej polovici októbra sa vybraní žiaci druhého stupňa vyberú na zájazd do Blatnej v rámci spoločného školského projektu, ktorý funguje už niekoľko rokov. (mm)

Foto: mm

● Školské kuchárky stále varia v provizóriu.

Važeckí bordelári stále šarapatia

Nemínie rok, čo by sme sa v našich obecných novinách nevenovali páľčivej téme, ktorou je problém s odpadmi a čiernymi skládkami na území našej obce. Napriek tomu to stále vyzerá tak, že riešenie sa zatiaľ nenašlo. Z „bordelu“ v dedine, ale najmä v okolí sa stal fenomén, o ktorom všetci vieme, všetci o ňom hovoríme, ale bohužiaľ, nevieme ho vyriešiť alebo aspoň eliminovať.

Zákon o odpadoch hovorí jasne, čo všetko sa nesmie a čo by sme mali dodržiavať. Teória je však jedna vec a prax druhá. Tá naša vyzerá asi takto: jedni bordelári bez miľnutia oka hodia na zem čokoľvek, čo už nepotrebujú, druhí veselo pália zvyšky zo záhrad, tretí majú v oblube vyvážanie rôzneho odpadu do najrôznejších „romantických“ zákutí a štvrtí smeti pre istotu sypú rovno do Váhu.

Na počudovanie, všetky prípady majú väčšinou spoločného menovateľa: takmer nikdy niet toho, kto to urobil. Aj podľa zákona má byť potrestaný v prvom rade vinník a to pokutou, ktorá napríklad pri vytvorení čiernej skládky z „bežného“ odpadu môže byť až 166 €, pri nebezpečnom odpade až 664 €. „Frajeri“, ktorí šupnú odpad do Váhu si koledujú o pokutu, ktorá v určitých prípadoch môže dosiahnuť výšku až 16-tisíc eur, pretože jednou ranou porušia nielen zákon o odpadoch, ale aj zákon o vodách. Zo skúseností obvodného úradu životného prostredia je pri riešení čiernych skládok vinník známy len asi v 15 % prípadov. Nechcené „darčeky“ v chotári však väčšinou pribúda-

jú záhadným spôsobom a o ich odpratanie sa vtedy musí postarať obec na svoje náklady (okrem niektorých prípadov, keď je táto ťarcha na pleciach obvodného úradu životného prostredia). Na zákernosť vinníka potom doplácame my všetci. Pomôžme si, ako vieme. Videli ste suseda, že nesie kôš do potoka? Alebo niekto vezie podozrivý náklad smerom k lesu? Odfotajte ho (ak môžete) a nahláste. Nech sa hanbí a pyká.

Už sme viackrát písali o tom, koľko obec stojí vývoz a uskladnenie odpadu (za minulý rok to bolo 45-tisíc €) a že len časť z toho vyberie na poplatkoch od občanov (vlni 16 800 €). V našej obci za rok priemerne vyprodukuje 430

ton komunálneho odpadu, 15 ton zmiešaného odpadu z obecného cintorína, 13 ton plastov, a 26 ton skla. Každý z nás na jeho vývoz a uskladnenie na skládke prispeje sumou 12 €, po minulé roky sme platili len 9,20 €. Zvýšenie poplatku asi málokoho potešilo, ale susedné obce „naparili“ ešte viac. S výnimkou Východnej (7 €), ktorá však vývoz smetí vykonáva ako „podnikanie“ a tým, že vyváža viacerým obciam, dokáže si na seba zarobiť. Pre porovnanie – Hybania zaplatia 15 €, susedia zo Štrby 12 €, L. Teplička 13 €, Liptovská Porúbka 13 €.

Povinnosťou obce je zabezpečiť separovaný zber papiera, plastov, skla, kovov, zber a prepravu objemných odpadov, či separovať biologicky rozložiteľný odpad. Presné podmienky si môže určiť vo všeobecne záväznom nariadení. Naša obec má zatiaľ vypracovaný len program odpadového hospodárstva, VZN chýba. Na sklo a plasty máme po obci rozmiestnené kontajnery, zber objemných odpadov je naplánovaný na október. Otázkou likvidácie tzv. zeleného odpadu sa poslanci už viackrát zaoberali, na výsledok stále čakáme. Zatiaľ to vraj padá na tom, že nemáme vhodný pozemok. Keďže nemáme ani VZN, ktoré by napríklad ukladalo povinnosť občanom mať vlastné domáce kompostoviská, smradu zo spaľovanej starej zelene sa zrejme tak skoro nezbavíme. Aj keď pokutovať *(Dokončenie na nasledujúcej strane)*

občanov za túto nelegálnu činnosť by obec mohla...

Čierne skládky sú väčšinou tvorené komunálnym odpadom, stavebným odpadom a výnimkou nie sú ani zvyšky hospodárskych zvierat (kože, kopytá, kosti, lebky). Po prvé: Komunálny odpad sa u nás vyváža pravidelne, nevidím preto logický dôvod, prečo by mal končiť vo Váhu. Náš vodný tok je takto lemovaný najmä pri rómskej osade. Podľa našich informácií majú aj občania osady zberné nádoby a odpad sa vyváža. ALE... Poplatky neplatia a ešte vytvárajú haldy odpadu na brehu Váhu.

Po druhé: Zabezpečiť odvoz a uskladnenie stavebného materiálu je

na pleciach občana, ktorý ho vyprodukuje. Najbližšia skládka je v Liptovskom Hrádku a náklady na odvoz a uskladnenie znáša producent. V L. Hrádku sa napríklad za uloženie netriedeného stavebného odpadu platí 27,83 € za tonu, triedený stavebný odpad je „lacnejší“ – 21,59 € za tonu.

Po tretie: Zvieracie zvyšky by zase mali skončiť v kafilérii.

Starosť je na chovateľovi. V našich podmienkach je možné likvidáciu uhynutého zvierateľa, či zvyškov riešiť v spolupráci s miestnym družstvom, ktoré v spolupráci so zmluvnou kafilériou zabezpečia odvoz a likvidáciu odpadu, náklady opäť znáša chovateľ. Poplatok je

cca 0,40 centov za kilo a prijímajú sa len pozostatky zvierat registrovaných v centrálnej evidencii v Žiline.

Už naše deti v škôlke sa učia separovať a možno by v prehľade o tom, ktorá farba aký odpad symbolizuje tromfli mnoho dospelákov. (papier – modrá, plasty – žltá, sklo – zelená, vedeli ste?) Ak však u nás – dospelákov – uvidia presne opačné konanie, vyvolá to v nich len zmätok, čo v konečnom dôsledku zrejme nepovedie k pozitívnym zmenám. A čo je najsmutnejšie, následky našej ľahostajnosti a arogancie ponесú práve naše deti.

(mm)

Foto: mm

Neobyčajné prázdniny rómskych detí

V auguste sa v rámci projektu „Zlepšenie životnej situácie rómskej komunity v obci Važec - 3. etapa“ zrealizoval program pre deti z marginalizovanej rómskej komunity pod názvom „Šťastné dieťa“. Prvý deň sme sa vybrali medzi Vršky. Deň sa niesol v športovom duchu. Deti súťažili v hode šíškami na terč, v behu, zaspievali si veselé pesničky, rómske i kresťanské a opiekli si špekačky. Na záver dňa sme vyrábali darček pre deti a pracovníkov Komunitného centra v Hlbokom v Liptovskom Mikuláši. Deti boli veľmi šikovné a kre-

atívne. Druhý deň sa niesol v duchu plnom očakávaní. Cesta autobusom, nové prostredie malo svoje čaro. Pracovníčky komunitného centra pripravili pestrý a zaujímavý program plný hier, súťaží a zábavy. Deti si odnášali náhrdelníky z koráliek, ktoré si samé vytvorili. Našli si aj nové priateľstvá. Za možnosť zorganizovania tohto programu pre deti, ktorý trval dva dni, môžeme poďakovať sponzorom a to Mgr. Richardovi Kokymu, Cooperative Baptist Fellowship, Komunitnému centru v Hlbokom a dobrovoľníčkam Evke Šeďovej a Veronike Mlynarčíkovej. Veríme, že zrealizovanie takéhoto podujatia pre deti nebolo posledné.

(mš)

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Viac informácií nájdete aj na www.fsr.gov.sk.

Z obecných zastupiteľstiev

7. 8. 2012

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje:

• VZN č. 3/2012 o určení príspevku na čiastočnú úhradu nákladov zákonného zástupcu dieťaťa v školách a školských zariadeniach v ZŠ s MŠ Važec s účinnosťou od 1. 9. 2012.

• Návrh č. 3/2012 na úpravu rozpočtu obce za rok 2012.

• Odpredaj obecnej parcely KN-C č. 552/2 o výmere 14 m², druh kultúry – zastavané plochy a nádvorja a parcely KN-E č. 6757/2 o výmere 48 m², druh kultúry – trvalý trávny porast, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorý spočíva v scelení pozemkov.

• Prijatie krátkodobého preklenovacieho úveru na pokrytie finančných nákladov, ktoré budú uhradené z fondov EÚ na „Rekonštrukciu ZŠ s MŠ v obci Važec“ v sume 300 000 € zo Slovenskej sporiteľne.

• Finančnú spoluúčasť obce na asfaltovaní miestnych komunikácií a to použitím 60 000 € na kapitálové výdavky z prebytku rozpočtového hospodárenia minulých rokov.

OZ mení:

• Uznesenie číslo 60/2012 zo dňa 27. 6. 2012. Vypúšťa sa podmienka poskytovania zdravotnej starostlivosti 5 dní v týždni pre občanov obce Važec. MUDr. J. Zachar odmietol podpísať nájomnú zmluvu na priestory ambulancie s takouto podmienkou, pretože podľa jeho vyjadrenia mu ordinačné hodiny schvaľuje VÚC Žilina.

OZ berie na vedomie:

• Rozpočtové opatrenie č. 2/2012 na úpravu rozpočtu obce v súlade so Zásadami hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Važec.

26. 9. 2012

OZ schvaľuje:

• Žiadosť Andreja Halčina o prekvapenie parcely KN-E č. 2425/4 vo vlastníctve Urbáru Važec z verejnej zelene na poľnohospodársku pôdu. (Podnikateľ plánuje v budúcom roku vybudovať na tomto pozemku ovčín).

• Žiadosť Zuzany Čonkovej o poskytnutie jednoizbového nájomného bytu.

• Schvaľuje zámer o prenájom obecnej garáže z dôvodu osobitného zreteľa pre Urbár Važec na dobu jeden rok za cenu 1 € ročne na parkovanie urbárskeho traktora a príslušenstva. Osobitný zreteľ spočíva v poskytovaní služieb pre obec.

• Žiadosť Petra Sabaku o finančný príspevok vo výške 50 € na rozvoj športovej aktivity.

• Ukončenie členstva v Spoločnom obecnom úrade pre regionálny rozvoj L. Mikuláš (k 1. 1. 2013), ktoré neprinášalo obci žiadny ošoh. (Obec platila členské vo výške zhruba 700 € ročne. Nezaujímam o ďalšie členstvo v SOÚpRR prejavilo 17 obcí).

• Úpravu rozpočtu ZŠ s MŠ Važec č. 3/2012.

• Monitorovaciu správu programového rozpočtu obce k 30. 6. 2012.

• Rozpočtové opatrenie obce č. 5/2012.

• Zásady tvorby a použitia peňažných fondov obce.

• Výkup pozemkov na cestu na

Pastierske na parcelách bližšie určených v uznesení OZ, za cenu 3,30 € za m².

• Odvolanie Anny Jakubčiakovej z pozície zapisovateľky stavebnej komisie a menovanie nových členov – Rastislava Sirotiaka (člen) a Adrianu Ilavskú (zapisovateľka).

OZ neschvaľuje:

• Žiadosť Komisie pre mládež v Spišskej diecéze Važec o odpredaj pozemku na ulici Vernárskej parcela č. 8/1.

• Žiadosť Dušana Húsku, Vitálišovce o prenájom priestorov v budove obecného úradu, pretože momentálne nemá voľné priestory na prenájom.

OZ berie na vedomie:

• Čerpanie rozpočtu ZŠ s MŠ k 30. 6. 2012.

• Čerpanie rozpočtu obecného podniku k 30. 6. 2012.

• Rozpočtové opatrenie obce č. 4/2012.

• Pracovnú verziu VZN o chove včiel na území obce.

• Správu terénnej sociálnej pracovníčky o situácii v rómskej osade za obdobie júl až september 2012.

Úspechy našich športovcov

EMIL PRCÍN

Cyklomaratónska MTB séria, kategória muži nad 60 rokov:

- ❖ 5. 5. BBB Vlko – Hron cyklomaratón – Hronsek – 2. miesto
- ❖ 2. 6. Fatranský MTB maratón – Rajecké Teplice – 1. miesto
- ❖ 9. 6. Oravský cyklomaratón – Dolný Kubín – 1. miesto
- ❖ 30. 6. 1. Košický bikemaratón – Košice – 1. miesto
- ❖ 11. 8. DEMA Horal Alto MTB maratón – Svit – Nízke Tatry – 1. miesto
- ❖ 29. 8. Merida Zelená stopa SNP – Banská Bystrica – 1. miesto
- ❖ 1. 9. Kráľovský MTB maratón – Granč-Petrovce – 1. miesto
- ❖ 8. 9. Davorin XCM Slovak Paradise – Hrabušice – 2. miesto
- ❖ 22. 9. MTB tour Kremnica – Skalka – 1. miesto

VLADIMÍR LIŠTIAK

Kategória muži nad 40 rokov „B“

- ◆ 29. 4. Bodice – kros 12 km – 7. miesto
- ◆ 13. 5. Beh do Choča – 8 km – 10. miesto
- ◆ 27. 5 Beh na Čertovicu – 6 km – 6. miesto
- ◆ 16. 6. Beh na Chatu na Zelené pleso – 8 km – 11. miesto
- ◆ 17. 6. Ondrašovská Horička – kros 5 km – 3. miesto
- ◆ 30. 6. Beh na Chopok – 6 km – 3. miesto
- ◆ 11. 8. Beh na Slavkovský štít – 7 km – 3. miesto
- ◆ 25. 8. Duatlon Žiarska chata (dvojica Karel Rychlý – bicykel, Vladimír Lištiak – beh) – 1. miesto
- ◆ 26. 8. Východná – Podtatranská pätnástka – 3. miesto
- ◆ 8. 9. Račková dolina – Beh na Klin – 18 km – 3. miesto
- ◆ 16. 9. Poprad Juh – kros – 13 km – 5. miesto
- ◆ 29. 9. Srdiečko – Chopok – 4 km – 4. miesto

Poľovníci ulovili medveďa

Ulovenie medveďa je medzi poľovníckou verejnosťou veľkým úspechom. Nedávno si takýto úspech na svoje konto pripísalo tunajšie poľovné združenie Kriváň. V lokalite Kopy hosťujúci poľovník Miroslav Matúšek z Bratislavy 4. októbra ulovil 81-kilového medveďa. „Je to môj prvý medveď, ktorého som ulovil a je to naozaj pekný poľovnícky zážitok. Tri mesiace sme márne chodili do lesa, ale nakoniec sa oplátilo. Teraz sme čakali možno desať minút a objavil sa vhodný medveď,“ netajil radosť strelca.

Medveďa vo važeckom revíri naposledy ulovili pred dvoma rokmi, taktiež na hosťovskej poľovačke. Aj keď to bola pre strelca vzácna korisť, v bodovom hodnotení na chovateľskej prehliadke nepatril medzi medailové. Akú hodnotu dosiahne ten tohtoročný, a či to bude stačiť na niektorú z medailových pozícií, zatiaľ nevieme, ale isté je, že vypreparovaná trofej bude robiť strelcovi radosť bez ohľadu na bodové hodnotenie. Keďže medveď patrí na Slovensku medzi chránené živočíchy, lov naňho sa môže uskutočniť len na základe špeciálneho povolenia z Ministerstva životného prostredia SR, o ktoré musia poľovníci požiadať. V rámci tzv. regulačného lovu je možné povoliť len odstrel medveďa do 100 kilogramov.

Samotnému odstrelu medveďa predchádza dôkladná príprava, ktorá pozostáva z určenia vhodnej lokality, pravidelného zakrmovania, či pozorovania medveďov a ich stôp. „Účelom je zabezpečiť splnenie podmienok regulačného lovu a najmä správne odhadnúť vek a hmotnosť šelmy, pretože pri nesplnení stanovených podmienok by sme boli sankcionovaní,“ priblížil predseda PZ Kriváň Zdenko Profant.

Lov na medveďa sa obvykle umožňuje hosťujúcim poľovníkom a je spoplatnený. Získané financie poľovné združenie využíva napríklad na nákup krmiva a inú starostlivosť o zver vo svojom revíri.

(mm)

Foto: mm

*Evanjelický cirkevný zbor a. v. vo Važci,
Miestny odbor Matice slovenskej*

*Vás srdečne pozývajú
na slávnostné služby Božie,
ktoré sa budú konať*

*21. októbra 2012 o 10.00 hod.
v evanjelickom kostole vo Važci
pri príležitosti
120. výročia Posvätenia Chrámu*

a

*100. výročia narodenia Prof. ThDr. Jána
Michalku*

*Pozvanie prijíma a Božie slovo zvestuje
Prof. ThDr. Dr. h. c. Július FILO, emeritný biskup
Poobede, o 15:00 sa uskutoční vystúpenie Detského
spevokolu Zvonček z Evanjelického cirkevného
zboru HŮBE*

*Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca, a od Pána Ježiša
Krista.
(Prvý list Koríntským 1k. 3v)*

**Máte finančné problémy?
Pomôžem vám ich vyriešiť!**

**0918 536 551
0911 771 555**

Kriminalita mierne stúpla

Krádeže a jazda pod vplyvom alkoholu sú najčastejšie skutkové podstaty trestných činov, ktoré sa od začiatku roka udiali v pôsobnosti policajnej stanice Východná, ktorá patrí pod Obvodné oddelenie policajného zboru Liptovský Hrádok a zahŕňa katastrálne územie obcí Važec, Východná a Hybe.

Do policajnej štatistiky zaznamenali na území spomínaných obcí od januára do konca septembra tohto roku celkovo 49 trestných činov, z toho až 28 z oblasti majetkovej kriminality a 10 ohrození pod vplyvom návykovej látky. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2011 je to nárast o 12 trestných činov. Podiel na tomto výraznom zvýšení však má najmä sprísnenie zákona, podľa ktorého sa vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu už neposudzuje ako priestupok, ale ako trestný čin.

Za rok 2011 polícia eviduje 73 spáchaných priestupkov, za tento rok 74 (január až september). Zatiaľ čo vlani

sa podarilo objasniť 38 priestupkov, v tomto roku polícia vyriešila 48 prípadov. Z trestných činov vlani objasnili 16, tohto roku 22.

Novela trestného zákona, ktorá je účinná od 1. septembra 2011, zaviedla do právneho poriadku aj nové trestné činy. Vychádzajú zo spoločenskej potreby a najmä nedostatočných doposiaľ platných postihov. Okrem riešenia problematiky šoférovanie pod vplyvom alkoholu rieši aj problémy ochrany súkromia v obydlí, marenie exekučného konania, poškodzovanie kultúrnej pamiatky, neoprávnené zamestnávanie, nezaplatenie poistného, zanedbanie starostlivosti o zvieratá, či neoprávnené uskutočňovanie stavby.

Práve problematika čiernych stavieb je jednou z tém, s ktorými máme problémy aj v našej obci (nielen v rímskej osade, ale aj priamo v dedine). Napriek tomu, že v rámci platného právneho poriadku existuje postih za usku-

točňovanie stavieb bez povolenia, celoslovenským problémom je, že takéto stavby sa neustále objavujú a teda súčasný postih sa javí ako nedostatočný a neúčinný. V našej obci boli za posledný rok uložené pokuty za porušenie stavebného zákona v celkovej výške 166 eur (v osade i v obci).

Nová úprava v trestnom zákone by mohla priniesť viac rešpektu do problematiky čiernych stavieb, pretože porušenie zákona sa už nebude riešiť len pokutou, ale „páchateľovi“ bude za nelegálnu stavebnú činnosť hroziť aj odňatie slobody na dva až päť rokov. Keďže v praxi často dochádza nielen k stavbám bez povolenia, ale aj nerešpektovaniu rozhodnutí stavebných úradov o zastavení stavebných prác, novela doplní aj postihy za takéto konanie. Sankciou v prípade pokračovania stavebných prác na nelegálnej stavbe po zákaze stavebným úradom bude odňatie slobody do dvoch rokov. (mm)

Nebezpečný azbest

V súčasnej dobe mnohí občania, ktorí majú rodinný dom alebo hospodársku budovu pokrytú azbestovo-cementovou krytinou (eternitom) uvažujú o jej výmene,

pretože stará krytina už nespĺňa svoj účel. Obecný úrad vo Važci preto dôrazne upozorňuje občanov, že táto krytina je zaradená v katalógu odpadov do kategórie nebezpeč-

ných. Takýto odpad je možné zneškodniť v zariadeniach na to určených.

Aj samotnú demontáž azbestovo-cementovej krytiny nie je možné vykonávať svojpomocne ani rôznymi súkromnými podnikateľmi. Demontáž takejto krytiny, jej dočasné uloženie, prepravu a nakoniec

likvidáciu v súlade s predpismi, môžu vykonávať len firmy, ktoré majú na túto činnosť potrebný certifikát, disponujú potrebnými nástrojmi, ochrannými pomôckami a ich pracovníci sú odborné vyškolení. Likvidácia azbestu svojpomocne môže mať nebezpečné následky. Azbest je pre ľudský organizmus vysoko škodlivý. Jeho nebezpečnosť spočíva v malých vláknach, ktoré sa pri mechanickom poškodení dostávajú do vzduchu a vdýchnutím sa dostávajú do pľúc. Vzhlľadom k svojej pevnosti a ostrosti prenikne až do bunkových stien výstelky pľúc a môže spôsobiť rôzne ochorenia, dokonca aj rakovinu.

Upozorňujeme preto občanov, ktorí nebudú rešpektovať toto upozornenie, že obec ich konanie nahlási na Obvodný úrad životného prostredia v Liptovskom Mikuláši, ktorý bude každý takýto prípad ďalej riešiť. (red)

Firma TEC-TRADE,

zameraná predovšetkým na **dobrávku a montáž všetkých druhov strešných krytín, krovov a rekonštrukciu podkrovi**

na obytné priestory,

ako aj na inú stavebnú a obchodnú činnosť, pripravila:

- **výnimočnú akciu** pre trpezlivých zákazníkov, na **zľavy až do výšky 25 %** z ceny materiálu a práce pri objednávke od 1. 10. 2012 do 31. 12. 2012 a realizácii na jar 2013

- **bezplatné poradenstvo** v oblasti striech

- výber a zorientovanie sa v **širokej ponuke stavebných materiálov**

- **bezplatné vypracovanie** konkrétnej cenovej ponuky

Akcia platí na objednávky do 31. 12. 2012.

Pre každého zákazníka je pripravený zaujímavý darček.

Bližšie informácie na tel. čísle **0907 844 075** alebo www.tectrade.sk

(red)

Jaskyňa oslavovala deväťdesiatku

Keby existovala štatistika, ktorá by mapovala počet Važčanov, ktorí aspoň raz v živote navštívili Važeckú jaskyňu, dúfam, že to číslo by sa šplhalo aspoň k 90 %. Existuje však taká, ktorá hovorí, že našu jaskyňu ročne navštívi okolo 15 tisíc turistov. Či je to veľa alebo málo, to si netrúfam hodnotiť. Ale pozitívne možno hodnotiť to, že na slávnosť zorganizovanú pri príležitosti 90. výročia objavenia Važeckej jaskyne, ktorá sa konala 26. augusta, prišlo okolo 200 ľudí, miestnych i cezpoľných. Organizátorom slávnosti bola obec Važec s spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej a Správa slovenských jaskýň.

Nemôžeme povedať, že od vzniku jaskyne prešlo 90 rokov, pretože podzemná krása potichučky vznikala v útrobach zeme stovky, možno tisícky rokov. Prešlo však 90 rokov od jej objavenia a tým akéhosi zrodu pre verejnosť. Važecká jaskyňa je magnetom, ktorý k nám priťahuje návštevníkov z blízkeho i ďalekého okolia, z rôznych kútov sveta. A pretože aj to je dôkaz, že Važecká jaskyňa má svoje „meno“ (v priamom i prenesenom význame tohto slova), patrí sa, aby sme jej pomyselné narodeniny patrične oslávili – aj keď 90 rokov je v živote jaskyne zrejme len krátkym okamihom.

V kultúrnom programe, ktorý pripravila predsedníčka MO MS Margita Hybenová a FZ Stráne odzneli piesne a básne o jaskyni a krásach podtatranského kraja. Okrem iných návštevníkov si ho vychutnávali aj synovia objaviteľa jaskyne Ondreja Húsku – Peter a Miroslav Húskovci s rodinami.

Obec Važec a Správa slovenských jaskýň pri tejto príležitosti udelili pamätné listy synom objaviteľa Ondreja Húsku, dcéram Františka Havráneka, ktorý sa zaslúžil o sprístupnenie a propagáciu jaskyne a ďakovné listy súčasnému aj niekdajším správcom jaskyne. Netradičným a divácky oceneným zážitkom bolo vystúpenie prešovskej vokálnej kapely Free Voices priamo v priestoroch jaskyne. Po absolvovaní prehliadky jaskyne dostal každý návštevník malý darček v podobe perníčka, ktoré špeciálne na túto príležitosť nezištne pripravila Monika Šeďová. Deti si vychutnali a užili maľovanie na tvár – netopiere, motýle a iné skvosty v profesionálnom prevedení zdobili tváre detí vďaka šikovnosti Mirky Pol-

● Diváci si počas prehliadky jaskyne užili aj vystúpenie vokálnej kapely Free Voices.

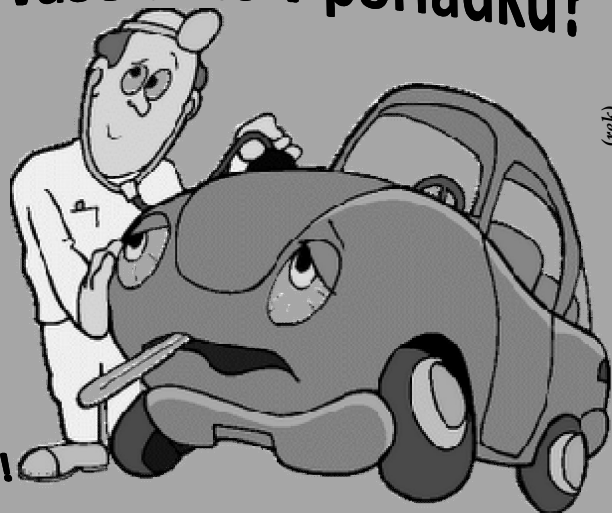
covej a Kvetky Gregušovej. Počas čakanania na prehliadku si hostia mohli pozrieť i výstavu o histórii jaskyne, ktorú pripravilo Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v L. Mikuláši.

Ak ste slávnosť nestihli, prišli ste síce o zaujímavé zážitky, ale to najdôležitejšie – jaskyňa – je tu stále. A nič nebráni v tom, aby ste tú pomyselnú štatistiku

(Pokračovanie na 16. strane)

Určite je vaše auto v poriadku?

Nechajte si
ho pred
zimou
skontrolovať u
odborníkov a
zvýšte jeho
spoľahlivosť
a svoju
bezpečnosť!

Základný balík zimnej servisnej prehliadky len za 6,99 € *

Skontrolujeme vám: pneumatiky, podvozok (brzdové hadičky, výfukovú sústavu), chladiacu kvapalinu a sústavu, motorový olej, brzdovú kvapalinu, akumulátor, pólové vývody, osvetlenie, ostrekovače, stierače.

Rozšírený balík s napojením vozidla na diagnostiku

a kontrolou systémov brzd, ABS, ASR... za výhodných **15,99 € ***

A ešte čosi 😊:

Nové zimné pneumatiky za

SUPER CENY

s dodaním do 24 hod.!

**Predaj AUTODIELOV
s denným rozvozom!**

➤ AUTOSERVIS ◀

➤ PNEUSERVIS ◀

Marek BREZINA

Važec, K jaskyni 753

☎ 0904 629 105

*Doplnenie prevádzkových kvapalín a použité prípravky hradí zákazník

Jaskyňa oslavovala deväťdesiatku

(Dokončenie z 15. strany)

z úvodu článku vylepšili aj vy a vydali sa obdivovať krásy podzemia. Za desať centov si to môžete dovoliť...

Jaskyni k výročiu zaželali:

• **Rastislav Profant, starosta obce:** Važec by bez tejto krásavice ani nebol Važcom. Odkedy bola objavená, navštívilo ju veľa ľudí a aj takto sa šírilo dobré meno Važca. Je našou povinnosťou robiť všetko pre to, aby sme aj pre budúce pokolenia zachovali túto nádheru, aby sem ľudia chodili radi, načerpať nové sily, hľadať v jej útrobách krásu a pokoj. To si iste želali aj jej objavitelia – aby táto krása slúžila všetkým ľuďom. Peone dúfam, že Važecká jaskyňa ešte neodkryla všetky svoje tajomstvá a že nám z nich ešte niečo odhalí. Prajem tejto našej oslávenkyni, nech sa jej darí, nech rozdáva radosť ešte dlhé roky všetkým, ktorí ju navštívia.

• **Ing. Jozef Hlaváč, riaditeľ Správy slovenských jaskýň:** Na Slovensku je v súčasnosti viac ako 6000 jaskýň, Važecká jaskyňa s dĺžkou vyše 500 metrov je na 60. mieste v rebríčku našich najdlhších jaskýň. 44 najvýznamnejších jaskýň je vyhlásených na Národné prírodné pamiatky, čím sa zovýrazňuje ich význam, ochrana a starostlivosť. Važecká jaskyňa, samozrejme, patrí medzi ne. Ďakujeme všetkým, ktorí stáli pri objavovaní jaskyne, aj ľuďom, ktorí proé prieskumy dotiahli do významných objavov a vďaka ktorým môžeme teraz obdivovať jej nádheru. Vďaka patrí aj všetkým správcom, sprievodcom a všetkým, ktorí sa rôznym spôsobom podieľajú na jej prevádzke, či ďalšom skúmaní.

• **Milan Orfánus, správca Važeckej jaskyne (od roku 1986 doteraz):** Je veľmi zaujímavé, keď si predstavíme, že kvaplinky v jaskyni za tých 90 rokov podrástli možno len o centimeter. Takže aj objavitelia videli kedysi dávno takmer rovnakú výzdobu, akú obdivujeme aj dnes, samozrejme, za úplne odlišných podmienok. Zaujímavé sú aj nálezy z posledných rokov, ktoré svedčia o význame Važeckej jaskyne ako zaujímavého paleontologického náleziska, či ide o kosti jaskynných medvedov, ale aj iných zvierat, ako napríklad nosorožca srstnatého, či dokonca jaskynného leva. Tieto nedávne objavy poukazujú na to, že vo Važeckej jaskyni je neustále čo objavovať.

(mm)

Foto: (mm)

• Margita Hybenová predniesla báseň o jaskyni od J. Šilana.

• Skupina Free Voices bavila divákov príjemným spevom.

• Deti si užili aj maľovanie na tvár.

• Návštevníci jaskyne dostali malý darček - perniček k výročiu.

• Starosta obce odovzdal pamätné listy synom objaviteľa jaskyne Miroslavovi (v bielom) a Petrovi (sediaci) Húskovcom.